

“THE BOOK”, RUGBYBAASSKAP EN DIE ITALIAANSE VERBINTENIS TYDENS DIE TWEDE WÊRELDOORLOG

Floris J.G. VAN DER MERWE

*Departement Sportwetenskap, Universiteit Stellenbosch, Stellenbosch,
Republiek van Suid-Afrika*

ABSTRACT

Nuwe inligting oor rugby onder die Suid-Afrikaners tydens die Tweede Wêreldoorlog het na vore gekom. Dit het meestal betrekking op die verhouding tussen die Suid-Afrikaners en die Nieu-Seelanders en veral tydens die einde van die oorlog in Italië. Die kwaai wedyering tussen die twee rugbyspelende lande het tot “The Book” aanleiding gegee. Die “boek” moes die opponente van rugby leer en daar is selfs die wens uitgespreek dat dit ‘n trofee tussen die twee nasies moes word. Behalwe die Suid-Afrika/Nieu-Seeland-verhouding, het Suid-Afrika ook baie gedoen om rugby in Italië te bevorder. Piet Theron van die S.A. Gesantskap het voor die oorlog ‘n groot rol hierin gespeel en tydens die oorlog is talle wedstryde teen hulle gespeel, afrigting is onder hulle gedoen en nuwe spelfasette (soos die 3-4-1-skrumformasie) is oorgedra. Die waarde van sport in hierdie omstandighede, en in hierdie geval rugby, moet nie onderskat word nie. Dit het ledigheid teengewerk en so die soldate se goeie geestesgesondheid verseker asook sosiale samehorigheid bewerkstellig. Gesonde internasionale verhoudings (soos met Nieu-Seeland) het hieruit voortgevloei. Terwyl die oorlog ‘n einde gemaak het aan baie soldate se rugbyloopbane, het dit weer die geleentheid geskep vir nuwe opkomende sterre.

Key words: Second World War; Rugby; South Africa; New Zealand; Italy; “The Book”; Piet Theron.

INLEIDING

Hierdie artikel spruit voort uit ‘n vorige werk wat sport onder Suid-Afrikaanse troepe tydens die Tweede Wêreldoorlog oor die algemeen gedek het (Van der Merwe, 1999). Nuwe inligting oor rugby en spesifiek, “The Book”, het intussen aan die lig gekom.

Die Suid-Afrikaanse betrokkenheid in die oorlog in Italië het van Mei 1944 tot Mei 1945 gestrek. Dit was hoofsaaklik die 6de S.A. Pantserdivisie wat aan die oorlogspoging deelgeneem het en hulle het Egipte aan die einde van April verlaat om na Italië op te ruk (*Standard Encyclopedia of Southern Africa*, 1975: 519).

RUGBY

Met die aankoms van die 6de Divisie in Italië kon hul rugbysterre natuurlik nie wag om hul krag op die rugbyvelde te vertoon nie. Louis Babrow was baie aktief op die gebied van rugby-

organisasie. Op 30 Desember 1944 het die Suid-Afrikaners 'n span van die Nieu-Seelandse 2de Divisie in die Foro d'Italia (omring deur pragtige marmerstandbeelde van sportmanne uit die antieke tyd) met 8-3 geklop (Dobson, 1996: 60).¹ Volgens Babrow was dit die belangrikste en moontlik die taaiste wedstryd wat hy tydens die oorlog gespeel het. Onder die Suid-Afrikaanse spelers was Springbokke soos George Smith en Louis Babrow asook 'n toekomstige Springbokkaptein, Felix du Plessis. Ander spelers in Babrow se span was J. Perry, W. Ridl, C.J. Mackenzie, J. van der Walt, B. Impey, A.P. Greeff, D. Lonsdale, Harry Brunow, A. Stockhill, H. Ogilvie, Pieter Bruyns en W.J. Newing (Turner & Coetzee, [1989]: 20, 27; *Springbok*, 1945a). Agterna beskou, moet genoem word dat die "Springbokke" verteenwoordigend was van die hele Unie-verdedigingsmag in Italië terwyl die "Kiwi XV" net uit 'n "small advanced base of the NZEF" bestaan het (*Springbok*, 1945a).²

In die daaropvolgende jaar, 1945, het Matthys Michael (alias Boy) Louw onder opdrag Italië platgery om al die nodige statistieke van die beskikbare Suid-Afrikaanse rugbyspelers te vind. Die rede vir hierdie dringende missie was die uitdaging wat genl. Bernard Freyberg van die Nieu-Seelandse magte aan die Suid-Afrikaanse 6de Divisie gerig het. Gevolglik sou dié Divisie sy aartsvyand, Nieu-Seeland, op 10 November 1945 in Rapallo pak (*Springbok*, 1945f). Onder die wakende oog van Boy Louw het die 35 "Springbokke" wat deur die proewe aangewys is, in die Elizabeth Hotel aan die kus in Rapallo gebly waar hulle 'n streng afrigtingsprogram ondergaan het (*Springbok*, 1945g). Op die dag van afrekening het die Kiwi's met vragmotors vol ondersteuners opgedaag. Die "Springbokke" het sprankelende rugby gespeel, elke afdeling van die spel oorheers en hul opponente met 30-5 afgeransel. Onder die spelers was toekomstige Springbokke soos Cecil Moss en Stephen Fry, asook toekomstige junior Springbok Hannes Morkel (seun van Gerhard Morkel van die 1921-Springbokspan) (Dobson, 1996: 60). Die res van die span was H. Swanson, Ian Frylinck, Jimmy Hearne, Frank Kingwell, Peter Stewart, John Youngleson, Dick Holton, Piet Duvenhage (kapt.), A.P. Greeff, John Morkel, J. Botha en H. Schwartz (Turner & Coetzee, [1989]: 29).

Dit was die eerste ontmoeting tussen hierdie twee lande sedert hul wedstryd in Rome in Desember 1944, toe Suid-Afrika met 8-3 gewen het (*Springbok*, 1945h). Terloops, die Kiwi's het 'n opvolgwedstryd gevra, hierdie keer in Florence, en die telling was 23-3 in die Springbokke se guns (Dobson, 1996: 60). Hierdie oorwinning het tot 'n draakstekery oor "The Book" aanleiding gegee. Laasgenoemde was die rugbyprogram van die dag en daarna is die Nieu-Seelanders gereeld gevra of hulle al "The Book" gelees het (Turner & Coetzee, [1989]: 29).

"THE BOOK"

Die tweestryd tussen die rugbyspelende Suid-Afrikaanse en Nieu-Seelandse soldate het iewers tussen 1942 en 1943 in Egipte begin. "And thus there grew a friendship between New Zealanders and South Africans which may rightly be regarded as one of the most phenomenal outcomes of a war itself filled with amazement – a friendship born out of the common love of a game" (Swanepoel, 1949: 3). Waar ook al groepe soldate van dié twee nasies mekaar raakgeloop het, het 'n vriendskaplike tweestryd ontstaan - meestal tot ergernis van

¹ Volgens Turner & Coetzee ([1989]: 20) was die telling 8-0.

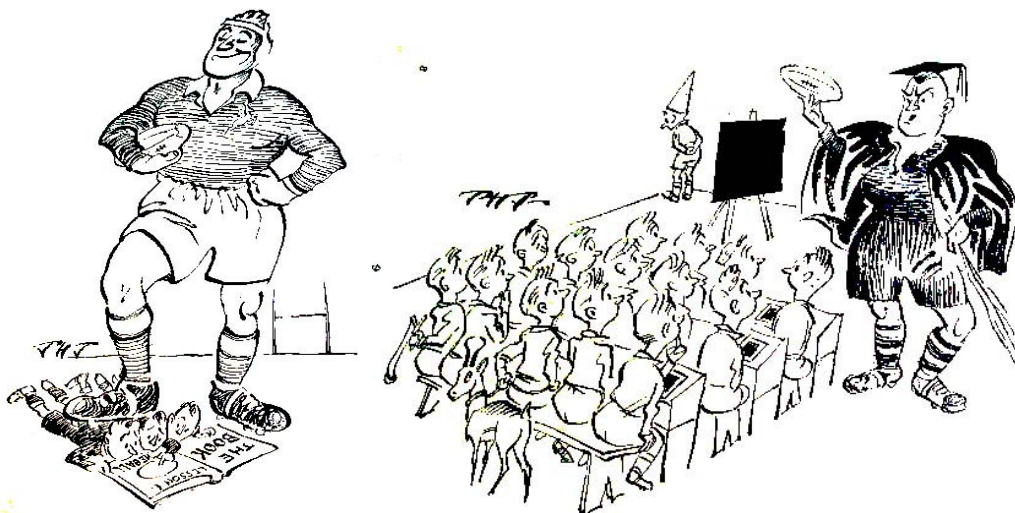
² Dobson (1996: 60) voer aan dat die span uit die Nieu-Seelandse 2de Divisie saamgestel is.

kroegeienaars en tot die verstomming van bystanders - want hierdie mense kon nie die skrumms wat uit dié ontmoetings gelei het, verstaan nie. Twee pakke soldate wat mekaar met mening in die grond in probeer dryf net om daarna weer hand om die lyf en al laggende 'n koue verversing te gaan soek. Dit was die gees wat tot die geboorte van "The Book" gelei het (Swanepoel, 1949: 3).

Daar is kort-kort na "The Book" verwys, alhoewel dit aanvanklik net in hul gedagtes bestaan het. Die een kontingent sou aan die ander gesê het dat hulle niks van rugby weet nie en daarom "The Book" moet gaan lees. Die ander kontingent sou dan antwoord, "Hoekom? ons het dit dan geskryf". Dit is nie seker wie eerste met dié gedagte vorendag gekom het nie, maar die Suid-Afrikaanse Artillerie Regiment maak daarop aanspraak (Swanepoel, 1949: 3, 5).

Dié "boek" het later wel op skrif verskyn, maar in die vorm van 'n Italiaanse handleiding. Dit was in Julie 1945 toe die 7/23rd Medium Regiment teen die Italiaanse Amatori Rugbyklub in Milaan gespeel het. Weens die oorlog het dié klub slegs agt spelers gehad en moes die Suid-Afrikaners hul geleedere aanvul. Die wedstryd het net na 'n belangrike atletiekbyeenkoms plaasgevind met die gevolg dat 'n groot skare teenwoordig was. Omdat die meeste Italianers nie die spel geken het nie, het 'n Suid-Afrikaner dit kortliks verduidelik. Dit is toe in Italiaans vertaal en in pamfletvorm onder die toeskouers versprei. Onder die toeskouers was ook Nieu-Seelanders en hulle het die situasie uitgebuit deur te spot dat Suid-Afrika nou die "boek" het en daaruit moet leer hoe om die spel te speel ... en dat dit nogal die Italianers is wat hulle moes leer (Swanepoel, 1949: 5).

Daardie aand is die pamflet prominent uitgestal in die Suid-Afrikaners se gewilde kuierplek. Verwysings daarna het gou vermeerder en versprei. Dit het aanleiding gegee tot 'n spotprent wat in 'n kroeg in Bologna vertoon is en waarop 'n groot Kiwi in rugbyklere op 'n rugbyveld staan met sy voet op 'n beteuterde springbok op die grond. Die volgende dag het die Suid-Afrikaners geantwoord met 'n groot Springbok-rugbyspeler wat met sy voet op drie klein Nieu-Seelandertjies staan terwyl hulle "The Book" bestudeer. Die "boek" se titel is "The game of rugby – how it is played" en op die teenoorgestelde bladsy, "Lesson one – the ball".

Sketse deur John Jackson

Vier dae later het die Nieu-Seelanders geantwoord met 'n spotprent wat 'n onderwyser uitbeeld voor 'n klas van 15 klein "Springbokkies". Die onderwyser het 'n rugbybal in sy hand en sê aan die klas dat iemand tog sekerlik moet weet wat in sy hand is. Hiermee is 'n einde gemaak aan die spotprente en is die wedywing op die veld voortgesit (Swanepoel, 1949: 5-6). Dit is hoe bogenoemde wedstryd op 10 November 1945 gestalte gekry het. Só is daar ná die wedstryd berig:

"This fixture was confined to the two divisions only and was the climax to all the scrums which have surged backwards and forwards in the various clubs, canteens and ristoranti. Some of you will recall the famous impromptu rugby tussles amongst the pigeons in St. Mark's Square, Venice, between the 'Pig Islanders' and the 'Biltong Bashers'." (*Springbok*, 1945h)

In *La Stella d'Oro*, 'n tydskrif vir Suid-Afrikaners in Italië, is daar deur Lt. A.J. Oxley van die Royal Natal Carbineers gepleit dat "The Book" uitgebou moes word na 'n ware reëlboek met plek vir handtekeninge van Springbokke en All Blacks deur die jare en dan as 'n rugbytrofee tussen dié twee lande moes dien net soos in die geval van die "Ashes" in krieket tussen Engeland en Australië (Swanepoel, 1949: 8). Die boekie het weliswaar na die oorlog, in 1949, in druk verskyn, maar nooit as trofee gedien nie.

ITALIAANSE RUGBY

Dit wil voorkom asof die Suid-Afrikaanse magte in Italië heelwat gedoen het om rugby in daardie land te bevorder. So byvoorbeeld is die Suid-Afrikaanse Militêre Polisie uitgedaag om op 12 November 1944 teen die klub, Rugby Roma, te speel en het hulle met 8-3 gewen. Dit is op 17 Desember opgevolg met 'n wedstryd tussen 'n gekombineerde Suid-Afrikaanse vyftiental, onder kapteinskop van Louis Babrow, en Rugby Roma en weer het die Suid-Afrikaners met 16-0 geseëvier (*Springbok*, 1944b; Impiglia, 2009). Op 14 Januarie 1945 het 'n gekombineerde Suid-Afrikaanse span van die Rome-streek teen 'n Italiaanse XV gespeel en die wedstryd net-net met 8-3 gewen. Na wat berig word, moes die Italianers gewen het. Laasgenoemde span is deur Suid-Afrikaners afgerig (*Springbok*, 1945c).

Alhoewel Dudley Nourse 'n beroemde internasionale krieketspeler was, het hy in Italië slegs vir die tweede keer in sy lewe aan 'n rugbywedstryd deelgeneem. Dit was vir die span van die Unie-magte se militêre polisie. In bruin weermagtekkies het Nourse 'n doelskop van 60 tree oorgeklits. Volgens wat berig is, was hierdie skop die hoogtepunt van die wedstryd (*Springbok*, 1944a).

Dit blyk uit 'n berig in die *Springbok* dat dit die Suid-Afrikaners was wat die Italianers geleer rugby speel het. Die berig lui soos volg:

"The match [waarin Nourse gespeel het] was played on the ground of the Rugby Federation of Italy. It was on this field that Piet Theron, a Pretoria Club player, while stationed in Rome, on the staff of the South African Legation, first introduced rugby to the volatile Italians. For his interest in Italian sport, Benito Mussolini presented him with a medal" (*Springbok*, 1944a).

Dit moes voor die uitbreek van die Tweede Wêreldoorlog gewees het en 'n mens kan net bespiegel watter verleentheid hierdie erkenning van Mussolini later vir die Suid-Afrikaanse regering veroorsaak het. In 'n ander berig onder die opskrif "Italians take to rugby", het die

Springbok berig dat "...for a country where rugby is not even half a generation old, they show promising skill..." (*Springbok*, 1944b).

By nadere ondersoek blyk dié feite nie heeltemal korrek te wees nie. Rugby is blykbaar al in 1909 aan die Italianers bekendgestel. Die eerste reëlingskomitee het in 1911 tot stand gekom, maar het eers sedert 1928 as die Federazione Italiana Rugby (FIR) bekendgestaan. Die diktator Benito Mussolini het later rugby as die evolusie van die ou Romeinse spel *harpastum* beskou en wou die spel as instrument vir sy Fasistiese eenheid gebruik (Wikipedia, 2009).

Achille Starace het in Mei 1933 die leisels by die Italiaanse Olimpiese Komitee oorgeneem en toe nuwe stukrag aan Italiaanse rugby verleen deur die FIR op 'n nuwe grondslag te plaas. Piet Theron van die Suid-Afrikaanse Gesantskap het daarna diep spore in Italiaanse rugby getrap. Ten tyde van Starace se bewindsoorname was Amatori Milan die dominerende rugbyklub in Italië. Een van Rugby Roma se beste spelers, Paolo Vinci, het 'n vriend in die Suid-Afrikaanse Genootskap gehad en dié het vertel van 'n nuwe kollega wat goed rugby kon speel. So was Piet Theron sedert November 1933 by dié klub betrokke – en spoedig as kaptein-afrigter. Hy het hulle geleer om meer afgeronde rugby te speel, het 'n program van harde oefensessies ingestel, en hulle die Suid-Afrikaanse 3-4-1-skrumformasie asook die hoë skopen-opvolg-benadering geleer. As hul senter het hy ook hul agterlyn geleer om oor die breedte van die veld te speel. Vir hom was stamina en tegniek die twee belangrikste komponente van die spel.

In die 1933/34-seisoen het Rugby Roma tweede in die Italiaanse klubkampioenskap geëindig. Dit was net Amatori Milan wat hulle kon klop. In die daaropvolgende seisoen het hulle die kampioenskap gewen. In Desember 1935 het die Gesantskap uit Italië onttrek omrede Mussolini Ethiopië binnegeval het. Dit het meegebring dat Rugby Roma nie die 1935/36-titel kon behou nie. Hulle het al in die half-eindstryd vasgeval, net om Amatori Milan weer die volgende jaar in die eindwedstryd te klop. In April 1936 was "Pietro Tironi" (soos Piet Theron in Italiaans genoem is) terug. In die somer van 1937 is Rugby Roma deur die grootste sportklub in Rome, Associazione Sportiva Roma, oorgeneem. Laasgenoemde se sokkerondersteuners het niks van rugby gehou nie en te midde van baie beserings (ook aan Theron) het die rugbyklub nie goed gevaar nie. Teen die 1940/41-seisoen was hulle weer op hul eie, maar Theron het Rome 'n rukkies voor dit verlaat weens Mussolini se bande met die Nazi's (Impiglia, 2009).

Suid-Afrika het dalk nie die Italianers die spel geleer nie, maar het hulle wel tydens die oorlog op hoogte van die jongste spelpatrone gebring. Die drie Italiaanse spanne teen wie die Suid-Afrikaners in die 1944/45-seisoen gespeel het, het die 3:4:1-skrumformasie oorgeneem en sou dit in die 1945/46-seisoen op die proef stel (*Springbok*, 1945e).

SLOT

Daar moet nooit van die veronderstelling uitgegaan word dat soldate tydens oorlogvoering net veg en selde ledig is nie. Intendeel, ledigheid het gereeld voorgekom.

"This modern warfare is a peculiar business. We in the front lines spend idle sunny days, reading and writing, playing cards, washing clothes and occasionally firing on some over-venturesome aircraft." (Brown, 1991: 100).

Sport (en ander maniere van vryetydsbesteding) moes na die soldaat se geestesgesondheid omsien. Sport het die soldaat se aandag van sy onmiddellike omstandighede afgelei, al was dit

net tydelik. Daarbenewens het dit ook sosiale samehorigheid bewerkstellig wat 'n belangrike komponent in die soldaat se mondering aan die front sowel as in die kampe was (McCarthy, 1989: 186). Koerantjies aan die front het dit gereeld onder die aandag van die soldaat gebring, soos die volgende aanhalings getuig:

“Many factors contribute to the development of this sound morale. Sport for one” (*El Bullsheet*, 1944a) en “Sport not only called attention to our athletic prowess, but provided good, wholesome variation to the strenuous training.” (*El Bullsheet*, 1944b).

Sers.maj. S. Mirwis was 'n joernalis van beroep en tydens die oorlog het hy in die Noorde diens gedoen. Ten opsigte van die unieke verhouding tussen Suid-Afrika en Nieu-Seeland het hy uit Egipte die volgende aangaande die waarde van sport vir die soldaat geskryf:

“...sport is the finest ambassadorial diplomatist in the fusing of the elements of good fellowship and understanding between divergent peoples. The manifestation of these elements amongst the soldiers of the United Nations thrown together in the Middle East is an inspiring sight. But in the midst of war the influence of sport on these far-flung sporting fields is strengthening even more the firm bonds of friendship. South Africa's brilliant sporting ambassadors in Egypt are not failing in this respect.” (Mirwis, 1943: 31)

Die Suid-Afrikaners het die beste met die Nieu-Seelanders oor die weg gekom. Waar hulle mekaar ook al sosiaal ontmoet het, het hulle rugby gepraat en geskrum. Hulle het vanaf Benghazi tot by Bologna en daarvandaan tot by Brighton kroeë stukkend geskrum (Dobson, 1996: 58). Selfs op die St. Markusplein in Venesië het al die Suid-Afrikaners [teenwoordig] en die helfte [sic] van die Kiwi-divisie vir die grootste rugbyskrum in die geskiedenis gesorg (Kros, 1992: 290).

“The keen spirit of rivalry and good fellowship which the South Africans and New Zealanders developed on rugby fields in both Dominions has grown since the Springboks joined the Kiwis in the Middle East. Both South Africans and New Zealanders appear to have much in common but perhaps one of their chief common interests is a love for rugby. Whenever fifteen New Zealanders come upon fifteen South Africans and they find a suitable piece of ground, an oval ball and uprights and crossbars they play rugby.” (*Springbok*, 1941).

'n Aanhaling van 'n soortgelyke aard verleen nóg meer kleur aan hierdie sonderlinge verhouding:

“When South Africans play rugby against New Zealanders they draw many thousands of spectators and cause traffic jams. When six Springboks, on leave in Trieste recently, were strolling down one of the main streets, they met six Kiwis coming towards them, and added another traffic jam to the list. As they drew near, they sized one another up, then bent down without a word, formed a scrum in the street, and started heaving in traditional style. Watched by a puzzled crowd of Italians and Yugoslavs, two scrum-halves leapt to life, started handling an imaginary ball and yelled injunctions to their forwards. Backwards and forwards edged the scrum. And soon the traffic jam was complete. Then, still without a word, they straightened up, shook hands solemnly and went their ways. The civilians, more puzzled than ever, dispersed. Perhaps they were not expected to know that the action they had witnessed was the highest expression of esteem which the soldiers of these two rugby-loving countries have been in the habit of conferring on each other whenever they met in scrum-forming strength.” (*Springbok*, 1945d).

Die goed georganiseerde “internasionale” rugbywedstryde is sodanig ondersteun dat 'n toetsatmosfeer geheers het. Dit was by uitstek die wedstryde tussen die S.A. Divisiespanne en die Nieu-Seelanders in Egipte en Italië wat met die oud-stryders bly saamleef het (Turner & Coetzee, [1989]: 20). Sulke omstandighede was die ideale leerskool vir “groentjies”.

Suid-Afrika se betrokkenheid by Italiaanse rugby blyk ook beduidend te wees. Benewens die feit dat die Suid-Afrikaners tydens die oorlog die Italiaanse spanne die 3:4:1-skrumformasie geleer het, was baie Suid-Afrikaners ook by die afrigting van Italiaanse spanne betrokke.

Dat sportdeelname, in besonder rugby, ook 'n negatiewe uitwerking op die oorlogspoging kon gehad het, blyk uit die aantal beserings wat opgedoen is. Toe die 1944/45-rugbyseisoen pas in die woestyn 'n aanvang geneem het, was daar al vyf Seiners met gebreekte ledemate ... "plenty of reserves are available, however, and the team retains its unbeaten record. Local Senussis, who have never witnessed this sport before, opine that they have never seen nor imagined anything so cruel and inhumanly stupid. Camels seem to have taken infinite pains to keep clear of the rugby field" (*Springbok*, 1945b).

Die Tweede Wêreldoorlog het 'n einde gemaak aan verskeie Springbokke se rugbyloopbane. Diegene wat in 1938 nog in hul fleur was, het teen 1945 die beste daarvan verloor. Iemand soos Tony Harris se loopbaan is byvoorbeeld op 22 jaar kortgeknip, Freddie Turner, Flappie Lochner en D.O. Williams s'n op 24, Ben du Toit s'n op 25, Ebbo Bastard s'n op 26, Danie Craven en Jan Lotz s'n op 27 (Greyvenstein, 1978: 131). Voeg daarby nog Louis Babrow, Jimmy White en Pat Lyster. Billy Anderson word allerweë geskou as die beste vleuel wat nooit Springbokkleure ontvang het nie. Die tussenkoms van die Tweede Wêreldoorlog moet hiervoor geblameer word (Turner & Coetzee, [1989]: 3).

Opkomende sterre tydens die oorlog was mense soos Felix du Plessis, Cecil Moss en die Frybroers, Stephen en Dennis (Dobson, 1996: 58). Die rugbytoer wat die 6de Divisie aan die einde van die oorlog onderneem het, was 'n goeie leerskool vir die jonger spelers. Spelers soos W.P. Richards, Billy Griffiths, G. Peiser, A.N. Vincent, H.J. Matthysen, J.J. Duckitt en vele ander kon nie die eerste span uit die toergroep haal nie, maar terug in hul provinsies het hulle van die grootste uitblinkers geword (Turner & Coetzee, [1989]: 31).

Sport is nie net vir fiksheid en ontspanning beoefen nie. Enkele gevalle waar dit vir oorlogstrategie aangewend is, is ook bekend. Louis Babrow het dekades ná die oorlog verwys na 'n rugbywedstryd agter die spoorwegstasie van El Alamein op 21 Oktober 1942 wat spesiaal in opdrag van die Geallieerde 8ste Leër gereël is om die vyand voor die groot veldslag te mislei. Van die betrokke 30 spelers het vier twee dae later in die Slag van Alamein gesneuwel en is 11 gewond. Die militêre opperbevel wou met hierdie wedstryd die vyand onder die indruk bring dat daar nie vir 'n aanval voorberei word nie. Die Duitse spioene het die wedstryd vertolk as 'n "bakleiery onder die Geallieerde soldate" (Turner & Coetzee, [1989]: 20-21).

Jaarlikse rugby- en sokkerwedstryde het nie net om 'n beker of nasietrots gegaan nie, maar ook om liefdadigheid. Wedstryde is, onder andere, ten bate van Britse Legioen-fondse ("British Legion Funds") en Griekse liefdadigheid gereël (*The Egyptian Gazette*, 1941: 5; *The Egyptian Gazette*, 1942: 6). Sportmanne en -vroue het vanaf die eerste dag van die oorlog gewerk om die Rooikruisfonds op te bou. Teen 7 Desember 1943 het hulle al meer as 'n miljoen pond bygedra (*The Egyptian Gazette*, 1943: 4).

Dit is natuurlik nie bekend watter invloed die anti-oorlogsgesindes op die sportkrag van die Unie-verdedigingsmagte gehad het nie. 'n Groot aantal top sportmanne en -vroue het in hierdie kategorie geval. Dit is algemeen bekend dat die Afrikaner hom nie geredelik by die magte aangesluit het nie en uit die studie is dit ook duidelik dat die meeste name van sportdeelnemers dié van Engelssprekendes was. Dit sou 'n groot invloed op die rugby-tweestryd tussen Suid-Afrika en Nieu-Seeland gehad het, maar terselfdertyd moet in ag geneem word dat die Nieu-Seelanders ook "verswak" was omdat sommige van hulle in die Ooste diens gedoen het. Dit sal egter 'n aparte studie van 'n ietwat ander aard verg om hiervoor 'n konkrete antwoord te kan hê.

SUMMARY

“The Book”, rugby supremacy and the Italian connection during the Second World War

New information on rugby among the South Africans during the Second World War has come to the fore. It pertains mainly to the relationship between the South Africans and the New Zealanders, in particular towards the end of the war in Italy. The South Africans won their last three encounters, but the main clash as far as outcome and publicity are concerned, was on 10 November 1945 in Rapallo when the “Springbokke” beat the “All Blacks” by 30-5. The South Africans were selected by Boy Louw and subjected to a strict training programme. The Kiwis requested a follow-up match, but lost again in Florence, this time by 3-23. The fierce rivalry between the two rugby-playing nations resulted in “The Book”. The opposing team were regularly asked in jest whether they had read “The Book” yet. This book was initially only a figment of the imagination, but an Italian manual compiled by a South African and aimed at explaining the game to the local spectators during a match between a team of the South African Defence Force and Amatori Rugby Club, led to graphic mocking. These cartoons were displayed in the most popular meeting places. “The Book” was meant to teach the opponents about rugby and the wish was even expressed that it should become a trophy between the two nations. This booklet did in fact appear in print after the war, in 1949.

Apart from the South Africa/New Zealand relationship, South Africa also made a significant contribution to promoting rugby in Italy. South Africans Defence Force teams regularly played against teams such as Rugby Roma. Before the war Piet Theron of the SA Mission played a major role in this and during the war a number of matches against them were organised, they received coaching and learnt new facets of the game (such as the 3-4-1 scrum formation). Theron had been involved in Rugby Roma since November 1933 and under his captaincy and coaching the club finished second in the Italian club league in that first season. In the following year they were the champions. However, the perception that Theron introduced rugby to Italy is incorrect.

The value of sport – in this case rugby – in these circumstances should not be underestimated. It counteracted idleness and thus ensured the mental well-being of the soldiers and enhanced social cohesion. Sound international relations (as with New Zealand) resulted from this. Wherever the two nations met, spontaneous scrums followed, to the amusement, confusion and sometimes alarm of the observers. From Benghazi to Venice to Brighton they scrummed bars to pieces, but all in a spirit of friendship and rivalry.

Although the war put paid to the rugby career of many soldiers, it also created opportunities for new, up-coming stars. Among these were players such as Felix du Plessis, Cecil Moss and the Fry brothers, Stephen and Dennis. The rugby tour undertaken by the 6th Division towards the end of the war was an excellent training school for the young players who had to make up the South African provincial and national teams after the war.

Sport was not played only for fitness and relaxation. In a few instances it was also used as war strategy. For example, a rugby game behind the railway station of El Alamein on 21 October 1942 was intended to hoodwink the enemy. With this game the military high command wanted to lead the enemy to believe that they were not preparing for an attack. The German spies construed the game as “fighting among the Allied soldiers”.

VERWYSINGS

- BROWN, J.A. (1991). *Retreat to victory. A Springbok's diary in North Africa: Gazala to El Alamein, 1942*. Johannesburg: Ashanti.
- DOBSON, P. (1996). *Rugby's greatest rivalry. South Africa vs New Zealand, 1921-1995*. Cape Town: Human & Rousseau.
- EGYPTIAN GAZETTE, *The* (1941). 4 March.
- EGYPTIAN GAZETTE, *The* (1942). 24 January.
- EGYPTIAN GAZETTE, *The* (1943). 7 December.
- EL BULLSHEET (1944a). 250:2, 1 February (Special edition, Birthday number).
- EL BULLSHEET (1944b). 250:3, 1 February (Special edition, Birthday number).
- GREYVENSTEIN, C. (1978). *Springbok saga. A pictorial history from 1891*. Cape Town: Don Nelson.
- IMPIGLIA, M. (2009, 25 Februarie). [mimpiglia@tiscali.it]. "Theron". Private e-pos aan Floris van der Merwe [floris@sun.ac.za].
- KROS, J. (1992). *War in Italy. With the South Africans from Taranto to the Alps*. Johannesburg: Ashanti.
- MCCARTHY, T. (1989). *War games. The story of sport in World War Two*. London: Queen Anne Press.
- MIRWIS, S. (1943). South Africa's brilliant Middle East sporting coterie. *The Outspan*, 34: 31, 19 November.
- SPRINGBOK (1941). 5:11, 20 November.
- SPRINGBOK (1944a). 158:10, 26 October.
- SPRINGBOK (1944b). 167:11, 28 December.
- SPRINGBOK (1945a). 168:11, 4 January.
- SPRINGBOK (1945b). 169:10, 11 January.
- SPRINGBOK (1945c). 170:10, 18 January.
- SPRINGBOK (1945d). 203:10, 6 September.
- SPRINGBOK (1945e). 207:10, 4 October.
- SPRINGBOK (1945f). 211:10, 1 November.
- SPRINGBOK (1945g). 212: 10, 8 November.
- SPRINGBOK (1945h). 213: 10, 15 November.
- STANDARD ENCYCLOPAEDIA OF SOUTHERN AFRICA (1975). Volume 11. Cape Town: Nasou.
- SWANEPOEL, P. (Ed.) (1949). *The Book*. [Johannesburg: CNA].
- TURNER, A. & COETZEE, P. (Eds.) ([1989]). *S.A. Weermag rugby – ons bring hulde*. [Kaapstad: S.A. Weermag].
- VAN DER MERWE, F.J.G. (1999). *S.A. soldate en hul sport, 1939-45*. Stellenbosch: FJG Publikasies.
- WIKIPEDIA (2009). Rugby union in Italy [http://en.wikipedia.org/wiki/Rugby_union_in_Italy]. Afgelaai 18 Februarie 2009.